

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій Жильцов
« 01 » 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Перекладацькі країнознавчі студії:
Лінгвокраїнознавство (іспанська мова)
для студентів**

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського)
спеціалізації 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)
освітньої програми: Мова та література (іспанська)

Київ – 2020

Розробник:

Карбонель Марзал Хоакін, викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Викладачі:

Карбонель Марзал Хоакін, викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства
Протокол від 29 серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри (Р.К. Махачашвілі)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми Мова та література (іспанська)

_____._____.2019 р.
Гарант освітньої програми (Ю.Г. Підпригора)

Робочу програму перевірено

_____._____.2019 р.
Заступник директора Інституту філології (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 20 <u>20</u> / <u>21</u> н.р	<u></u> (підпис)	<u>Р.К. Махачашвілі</u> ПІБ	« <u>07</u> » <u>09</u> 20 <u>19</u> р.	протокол № <u>1</u>
на 20_/_/20_ н.р	_____ (підпис)	(_____) ПІБ	«__»__ 20__ р.	протокол №__
на 20_/_/20_ н.р	_____ (підпис)	(_____) ПІБ	«__»__ 20__ р.	протокол №__
на 20_/_/20_ н.р	_____ (підпис)	(_____) ПІБ	«__»__ 20__ р.	протокол №__

ЗМІСТ

1.	ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
2.	ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	5
3.	ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
4.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	7
5.	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ.....	9
6.	ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	10
7.	ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	11
8.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	11
9.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ.....	12
10.	СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	12
11.	РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ.....	13
12.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	13
13.	ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ.....	14
14.	ДОДАТКИ.....	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Спецкурс “Країнознавство” має загальноосвітнє значення. Він забезпечує всебічну підготовку вчителя іноземної мови та сприяє збагаченню і поглибленню знань студентів про минуле і сучасне становище країни, фізичну та економічну географію Іспанії, її природні багатства, державний та адміністративний устрій, культурну спадщину, суспільно-політичні організації країни тощо.

Мета спецкурсу – ознайомити студентів з характерними особливостями матеріального, духовного, інтелектуального та мистецького життя народів Іспанії. Це дасть змогу студентам дати вірне тлумачення явищ політичного, економічного, соціального та культурного життя країни, а також сприятиме формуванню у них зацікавленості як до самої країни, так і до іспанської мови, яку вони вивчають.

Враховуючи нову концепцію викладання іноземних мов у вищій школі, підготовка спеціалістів повинна призвести до формування у них соціокультурної компетенції, яка базується на блоці знань, умінь та навичок, що обумовлюють розуміння лінгвокраїнознавчих реалій.

Аналіз останніх наукових досліджень дає підстави стверджувати, що сучасна концепція іншомовної освіти базується на інтегрованому навчанні мови та культури країн, мова яких вивчається, на діалозі рідної та іноземної культур. Мета такої освіти – навчання мови через культуру, а культури через мову. Показниками сформованості соціокультурної компетенції студентів мають служити позбавлення від негативних стереотипів у сприйнятті інших культур, налаштованість студентів на взаєморозуміння та співпрацю з зарубіжними партнерами, розвиток критичного мислення, сталі навички спілкування іноземною та рідною мовами.

Інтегровані вимоги до знань та умінь з навчальної дисципліни

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент II курсу повинен:

Знати:

- мовні реалії, пов'язані з географічними поняттями, особливостями національної культури, суспільно-політичним життям, державним устроєм, економікою, традиціями та звичаями країн, мова яких вивчається;
- основні відомості про політичне, економічне, соціальне, культурне життя країни, мова якої вивчається;
- основні етапи історії розвитку країни, мова якої вивчається.

Вміти:

- володіти методикою опрацювання автентичного матеріалу з метою виділення в ньому лінгвокультурної інформації й використання її для поглиблення професійної компетенції;
- висловлювати власну думку про ті чи інші події, що відбуваються у країні, мова якої вивчається; базуючись на лінгвокраїнознавчих знаннях та реаліях, набутих у результаті вивчення курсу;
- пояснити певне явище та його наслідки для суспільства у країні, мова якої вивчається.

**2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
“ЛІНГОКРАЇНОЗНАВСТВО (ІСПАНСЬКА МОВА)”**

Структура навчальної дисципліни	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчального курсу
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 120</p> <p>Тижневих годин: 4</p>	<p>Галузь знань: 03 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність: 035 Філологія</p> <p>Спеціалізація : 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)</p> <p>Освітня програма: Мова і література (іспанська)</p> <p>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</p>	<p>Обов'язковий.</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 3</p> <p>Лекції: 10 год.</p> <p>Практичне заняття: 26 год.</p> <p>Самостійна робота – 48 год.</p> <p>Модульний контроль: 4 год.</p> <p>Вид контролю: ПМК залік.</p>

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів та тематика занять	всьо го годи н	кількість годин			
		лекц ії	Пра ктич не заня ття	Сам остій на робо та	моду льний конт роль
Змістовий модуль I.	46	6	14	24	2
ТЕМА 1. Географічне положення країни. Природні умови і ресурси Іспанії. Рельєф, клімат, рослинний і тваринний світ. Населення Іспанії. Національний склад. Соціальний склад. Основні особливості розміщення населення.		2	6	8	
ТЕМА 2. Загальна характеристика іспанської економіки. Промисловість Іспанії. Банківська система. Сільське господарство Іспанії. Транспорт. Туризм. Зовнішньоекономічні зв'язки.		2	4	8	
ТЕМА 3. Державний та адміністративний устрій Іспанії. Порядок виборів центральних та місцевих органів влади. Суспільно-політичні організації країни.		2	4	8	2
Змістовий модуль II.	42	4	12	24	2
ТЕМА 1. Система освіти. Початкова, середня і вища освіта в Іспанії. Королівська Академія Наук.		2	6	12	
ТЕМА 2. Основні етапи історичного розвитку Іспанії. Культура сучасної Іспанії. Література. Кіно. Театр. Народна творчість		2	6	12	2
Разом:	88	10	26	48	4

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ “КРАЇНОЗНАВСТВО (ІСПАНСЬКА МОВА)” ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ТЕМА 1: Географічне положення країни. Природні умови і ресурси Іспанії. Рельєф, клімат, рослинний і тваринний світ. Населення Іспанії. Національний склад. Соціальний склад. Основні особливості розміщення населення.

La extensión de España. La característica topográfica de España. Cadenas montañosas. Los picos más altos de la península. La Meseta Central. Los principales ríos. El clima de España. Los recursos minerales. La flora española. Los bosques y suelos. La fauna española.

El pueblo español es una mezcla de los pueblos indígenas de la península Ibérica con otros que fueron conquistando sucesivamente su territorio. Los elementos semíticos, en especial de origen árabe y judío. La población de España: densidad media. La población urbana. La esperanza de vida. La capital y principales ciudades de España.

ТЕМА 2: Загальна характеристика іспанської економіки. Промисловість Іспанії. Банківська система. Сільське господарство Іспанії. Транспорт. Туризм. Зовнішньоекономічні зв'язки.

España como la octava economía del mundo. El crecimiento industrial de la década de 1950. La industria de España. El desarrollo de las industrias del acero, astilleros, textiles y mineras. La terciarización de la economía y de la sociedad española. Los principales productos mineros energéticos. La unidad monetaria. Los bancos comerciales. Las principales bolsas.

La agricultura de España. Los principales cultivos. El sistemas de regadío. La ganadería. La industria pesquera. Aeropuertos. Las vías y estaciones ferroviarias. RENFE. Los servicios de Alta Velocidad Española (AVE). La red de metro. La red de carreteras. Los principales productos exportados. Las principales importaciones. Los principales intercambios comerciales. Los ingresos por turismo.

ТЕМА 3: Державний та адміністративний устрій Іспанії. Порядок виборів центральних та місцевих органів влади. Суспільно-політичні організації країни.

La Constitución de 1978. La cabeza del Estado español, un monarca hereditario, quien también es comandante en jefe de las Fuerzas Armadas. El poder ejecutivo. Las Cortes. El Congreso de Diputados y el Senado. El Consejo de Ministros. El sistema de representación proporcional. Dos tipos de comunidades autónomas, cada una con poderes diferentes. El sistema judicial de España. El Tribunal Supremo. Las Fuerzas Armadas. La Guardia Civil. España es miembro de la Organización del Tratado del Atlántico Norte (OTAN). Las formaciones políticas españolas.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕМА 1.

Система освіти. Початкова, середня і вища освіта в Іспанії. Університети Іспанії. Королівська Академія Наук.

La educación en España gratuita y obligatoria. El sistema escolar. La enseñanza primaria. La enseñanza secundaria. La formación profesional. El bachillerato como preparación para la entrada en la universidad. El sistema universitario. Las mayores universidades públicas. Las opciones universitarias adaptadas a la normativa de la Unión Europea. La Real Academia Española. Las bibliotecas más importantes.

ТЕМА 2.

Основні етапи історичного розвитку Іспанії. Культура сучасної Іспанії. Література. Кіно. Театр. Народна творчість.

Los primeros pueblos de la península Ibérica. Las Guerras Púnicas. La ocupación romana. El reinado de los visigodos. El avance musulmán. La Batalla de Covadonga. La Reconquista. Los Reyes Católicos. Cristóbal Colón y el descubrimiento de América. La Guerra de Sucesión Española. El siglo XVIII, el siglo de la Ilustración.

La edad contemporánea. La pérdida de las principales posesiones españolas en América. Gran crisis económica e inestabilidad política al principio del siglo XX. La instauración de la Republica. La Guerra Civil (1936-1939). La dictadura del general Franco. El establecimiento de la Monarquía Constitucional. La entrada de España en la Comunidad Económica Europea y la adhesión a la OTAN. España en el siglo XXI .

La literatura española. Los autores importantes de la narrativa actual. Cine español y sus figuras más notorias. Una renovación del teatro oficial.

El folclore en la vida española. Las fiestas de carácter religioso y la importancia de la religión en la historia del país. Las festividades más conocidas de carácter profano. Las corridas de toros.

La música española. La zarzuela. Famosos intérpretes españoles del siglo XX. Los instrumentos populares españoles más característicos. Los bailes españoles. El flamenco.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 88 год.

Лекції – 10 год.,

Практичні заняття: 26 год.

Самостійна робота – 48 год

модульний контроль – 4год.

Тижден ь	1-4	5-7	8-10	11-14	1
Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2	
№ теми	1	2	3	4	5
Присут ність на лекція х	1	1	1	1	1
Присут ність на практи чних	3	2	2	3	3
Практи чне занятт я	30	20	20	30	30
Самост ійна робота	5	5	5	5	5
Модуль ний контро ль	25			25	
Загаль на кількі сть балів	223				

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ СТУДЕНТА

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу у вільний від аудиторних навчальних занять час. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою з дисципліни «Країнознавство (іспанська мова)» та рекомендаціями викладача. Однією з форм самостійної роботи студентів є створення презентації по темі «Автономні регіони Іспанії» в програмі Power Point.

Орієнтовний план презентації:

Опис географічного положення.

Економіка автономії.

Найважливіші періоди в історії автономії.

Видатні пам'ятки архітектури та культури.

Побут та звичаї жителів.

Тематика:

Comunidad Autónoma de Andalucía

Comunidad Autónoma de Aragón

Comunidad Autónoma del Principado de Asturias

Comunidad Autónoma de las Islas Baleares

Comunidad Autónoma de Canarias

Comunidad Autónoma de Cantabria

Comunidad Autónoma de Castilla y León

Comunidad Autónoma de Castilla - La Mancha

Comunidad Autónoma de Cataluña

Comunidad Autónoma de Extremadura

Comunidad Autónoma de Galicia

Comunidad Autónoma de La Rioja

Comunidad Autónoma de Madrid

Comunidad Foral de Navarra

Comunidad Autónoma del País Vasco

Comunidad Autónoma de la Región de Murcia

Comunidad Valenciana

Ciudades Autonomas de Ceuta y Melilla.

7. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.			
Тема 1	Захист презентації , доповідь.	5	1-4
Тема 2	Захист презентації , доповідь.	5	5-7
Тема 3	Захист презентації , доповідь.	5	8-10
Змістовий модуль 2.			
Тема 4	Захист презентації , доповідь.	5	11-14
Тема 5	Захист презентації , доповідь.	5	15-18

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Структура роботи, стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту, чіткий порядок викладу інформації	3
2.	Оптимальний добір графічних зображень (фотографії, схеми, таблиці, діаграми, малюнки тощо).	1
3.	Використання в презентації аудіо-, відеофайлів	1
Разом		5

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Робота на практичних заняттях, самостійна робота, виконання творчих завдань, робота в Інтернеті, робота з літературою, використання комп'ютерних технологій.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Навчальна програма, робоча навчальна програма, опорні конспекти навчального матеріалу спецкурсу, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни “Conozca España”, програмно-методичні розробки для SMART-дошки, відеофільми.

10. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення із дисципліни «Країнознавство (іспанська мова)» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у європейську (ECTS) шкалу.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Розрахунок рейтингових балів роботи студента

№ п / п	Вид діяльності	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		
		Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Присутність на лекціях	1	3	3	1	2	2
2	Присутність на практичних	1	7	7	1	6	6
3	Робота на практичних заняттях	10	7	70	10	6	60
4	Виконання завдання з самостійної роботи	5	3	15	5	2	10
5	Модульний контроль	25	1	25	25	1	25
6	Максимальна кількість балів	223					
7	Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів	2,23					

ПОРЯДОК ПЕРЕВЕДЕННЯ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ УСПІШНОСТІ

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F _X	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Кожемяко В.М. Знайомтесь: Іспанія.- К.: КУБГ, 2011. - 114 с.
 Cortés, M., Guía de usos y costumbres de España, Edelsa, Madrid, 2003. - 180 págs.
 Popova, N.M. Geografía, cultura e historia de España. Kiev 2011- 265 pags.

Додаткова література

- Киселев А.В. Испания. География и история. - С.-Петербург: Каро, 2002.- 214 с.
 Криворчук І.О. Мозаїка: Іспанська мова в історичному та культурному контексті країни. -К.: Ленвіт, 2003. - 223 с.
 Нуждин Г.А. España en vivo. -М.: Айрис-пресс, 2005.- 367 с.
 Нуждин Г.А., Комарова А.И. 75 устных тем по испанскому языку. -М.: Айрис-пресс, 2003.- 253 с.
 Плавский З.И. Испанская литература XIX - XX веков. -М.: Высш. шк., 1982.- 212 с.
 Серебрянська А.О. Географія та історія Іспанії. -К.: КДЛУ, 1998.- 268 с.
 Miguel, A., Escuin, M., ABC de la opinión española, Espasa, Madrid, 1997. - 346 págs.
 Rosa de Juan, C., Prada, M., Marcé, P., Temas de turismo, Edinumen, Madrid, 2008. - 215 págs.
 Sebastián Quesada Marco. España. Manual de civilización. Edelsa. Madrid, 2008. - 96 págs.
 Tamames, R., Quesada, S., Imágenes de España, Edelsa, Madrid, 2008. - 145 págs.

Torrego, R., España: su arte, su historia, Alfaguara, Madrid, 2001. - 223 págs.
 Agudo, Pedro. Historia de España.

13. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<http://www.spain-world.ru/> - Особливо цікаві мапи регіонів Іспанії і докладний опис кожної з них (історія, географія, клімат, кухня, визначні пам'ятки, культура тощо).

<http://travelinginspain.com/> - Віртуальний путівник по Іспанії і містах - Кордоба, Ронда, Толедо, Мадрид і Малага. Посилання на ресурси з історії і культури Іспанії.

<http://www.hispanidad.sp.ru/> - Іспанський клуб у Санкт-Петербурзі. Розповіді з фотографіями про іспанські міста, про країни Латинської Америки. Давні культури Іспанії (цивілізації Мезоамерики, народи Майї, традиції).

http://www.ice-nut.ru/spain/_spain_general.htm - Загальні відомості про країну, корисні розповіді, мапа Іспанії. Важливі посилання.

<http://www.mundiescaparate.com/ingles/pingles.htm> - Фотографії міст, районів, визначних пам'яток Іспанії. Можливість панорамного (360 градусів) перегляду.

<http://www.souvorova.narod.ru/> - Подорож по Каталонії. Великі іспанці. Архітектура Іспанії. Кухня Іспанії. Фотоальбом. Гімн Іспанії.

<http://ru68guit.km.ru/gallery/> - Фотогалереї міст Іспанії - Кордова, Гранада, Севілья з короткими коментарями.

<http://www.conquistador.com/spanhistory.html> - Коротка історія країни з фотографіями та ілюстраціями.

<http://libro.uca.edu/> - Бібліотека ресурсів, присвячених іберійській культурі.

<http://www.spanisharts.com/reinasofia/reinasofia.htm> - Національний музей Іспанії сучасного мистецтва.

<http://www.bne.es/> - Національна бібліотека Іспанії.

<http://www.spanisharts.com/prado/prado.htm> - Музей Ель-Прадо: історія музею. У онлайн-галереї - Веласкес, Ель Греко, Гойя, Рібера, Мурільйо, Тиціан, Брейгель, Рембрандт та інші.

<http://www.dali.dem.ru> - Біографія і фотографії Сальвадора Далі, галерея картин. Книги: "Таємне життя", "Щоденник одного генія", сценарій фільму "Андалузський пес".

<http://www.red2000.com/spain/flamenco/> - Історія розвитку фламенко: посилання на інші сайти, присвячені фламенко.

14. ДОДАТКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Написання реферату є самостійним дослідженням студента запропонованого проблемного питання. Тему реферату студент обирає самостійно із запропонованого переліку. Реферат повинен мати таку структуру:

Вступ (постановка проблеми у загальному вигляді, аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання визначеної проблеми; актуальність теми, мета, завдання) 1-2 стор. машинописного тексту, розмір шрифту – 14, одинарний міжрядковий інтервал;

Основна частина (виклад основного матеріалу дослідження з аналізом та оцінкою досвіду

вирішення визначеної проблеми, обґрунтуванням отриманих наукових результатів) – 7-8 стор.;
Резюме (висновки з даного дослідження й перспективи подальших досліджень визначеної проблеми) 1-1,5 стор.

Написання і захист реферату включає такі етапи:

Визначення теми написання реферату (за бажанням студента із запропонованих тем).

Опрацювання матеріалів досліджень і публікацій з обраної теми (список опрацьованої літератури повинен включати не менше 5-ти першоджерел).

Написання плану та вступу.

Написання основної частини та висновків.

Захист рефератів у групі (кращі реферати з кожної групи будуть заслухані на семінарському занятті).

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є однією із складових навчального процесу, на яку припадає значний обсяг навчального часу. При цьому студент є активним учасником навчального процесу, набуває навичок самоорганізації, самостійного пошуку інформації, прийняття рішень і т.д. Правильна організація самостійної роботи дозволяє максимально індивідуалізувати навчання, підвищити ефективність навчального процесу в цілому. Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного у змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не слід дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення.

Щоб зрозуміти і добре засвоїти лекційний матеріал, до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, і, якщо це необхідно, опрацювати рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового, якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати і опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації. Також, професійному розвитку студентів сприяє самостійне виконання творчих та практичних завдань, різноманітні форми пошукової, дослідної роботи.

Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє конспекти першоджерел, виконання завдань творчого характеру, надає необхідну допомогу для активізації навчальної діяльності студентів.